

CÁC VIRUS GÂY BỆNH ĐƯỜNG HÔ HẤP

MINI LECTURE

BS. Lê Thị Ánh Phúc Nhi
BM Vi Sinh

MỤC TIÊU

1. Mô tả được các virus thường gặp gây bệnh đường hô hấp về:

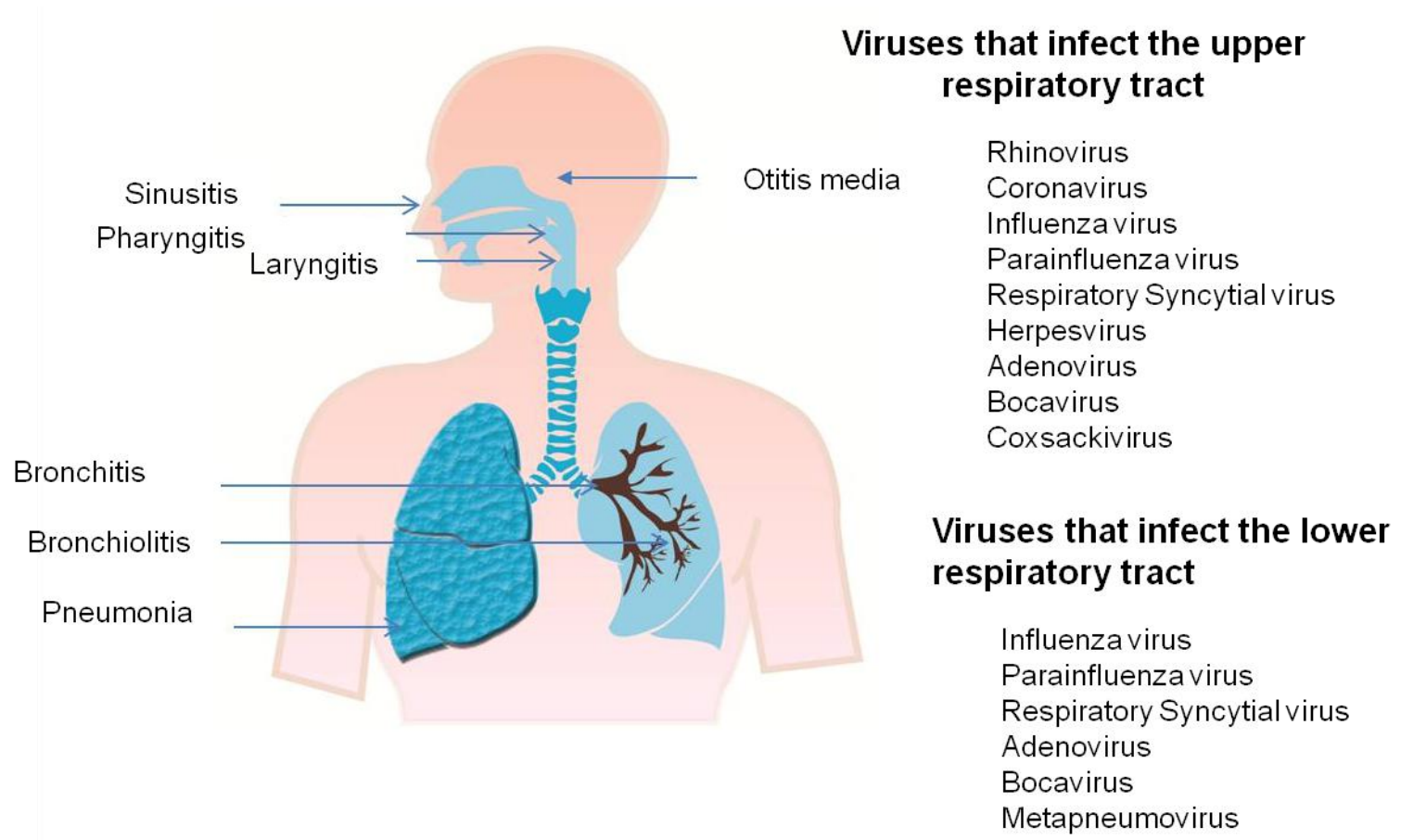
- 1.1 Cấu trúc
- 1.2 Khả năng gây bệnh
- 1.3 Dịch tễ học
- 1.4 Chẩn đoán vi sinh
- 1.5 Cách phòng bệnh
- 1.6 Nguyên tắc điều trị

2. Biện luận chẩn đoán dựa trên kết quả vi sinh

TÀI LIỆU ĐỌC TRƯỚC

1. Cao Minh Nga (2016), “*Virus y học*”, NXB Y học, trang 68-92, 111-122.
2. Robert W. Bauman, “*Microbiology with disease by body system*”, 4th Edition, p.677-714 ([file đính kèm](#))
3. Marjorie Kelly Cowan , *Microbiology – a systems approach*, 4th Edition, p.622-659 ([file đính kèm](#))

CÁC VIRUS GÂY BỆNH ĐƯỜNG HÔ HẤP THƯỜNG GẶP

Nguồn: Ma. Eugenia Manjarrez-Zavala

VIRUS GÂY BỆNH HÔ HẤP

- BỆNH CẢNH LÂM SÀNG

BỆNH HỌC	TRIỆU CHỨNG CHÍNH	TRẺ NHỎ	TRẺ LỚN	NGƯỜI LỚN
Cảm lạnh, viêm mũi	Nghẹt mũi, sổ mũi	Rhino, Adeno, á cúm	Rhino, Adeno	Rhino Corona
Viêm họng	Đau họng	Adeno, á cúm	Adeno Coxsackie	Adeno, Coxsackie
Viêm thanh quản	Khàn giọng, ho khan	Á cúm, cúm	Á cúm, cúm	Á cúm, cúm
Viêm khí phế quản	Ho	Á cúm, cúm	Á cúm, cúm	Cúm Adeno
Viêm tiểu phế quản	Ho, khó thở	Virus HHV8 Cúm, á cúm	Hiếm gặp	Hiếm gặp
Viêm phổi	Ho, đau ngực	Virus HHV8 Cúm, á cúm	Cúm Virus HHV8	Cúm Adeno

VIRUS GÂY BỆNH HÔ HẤP

-THỜI ĐIỂM GÂY BỆNH

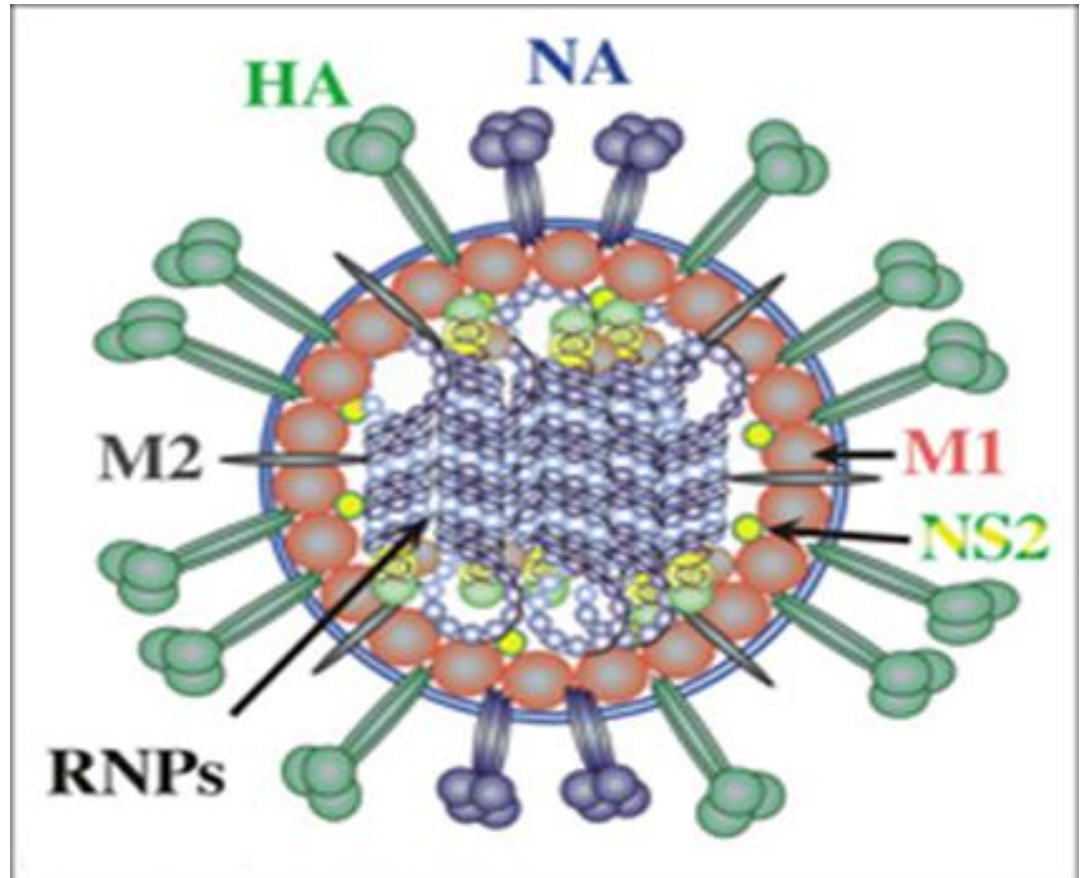
JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AUG	SEP	OCT	NOV	DEC
		RHINOVIRUS									
CORONAVIRUS					ENTEROVIRUS						
ADENOVIRUS											
		PIV-3					PIV2,3				
RSV											RSV
INFLUENZA											
MPV											
GROUP A STREPT											

VIRUS CÚM

(Influenza virus)

CẤU TRÚC

- Hình cầu/sợi 80-120nm
- Capsid xoắn ốc
- 9 protein cấu trúc
- Nhân ARN
- Có màng bọc

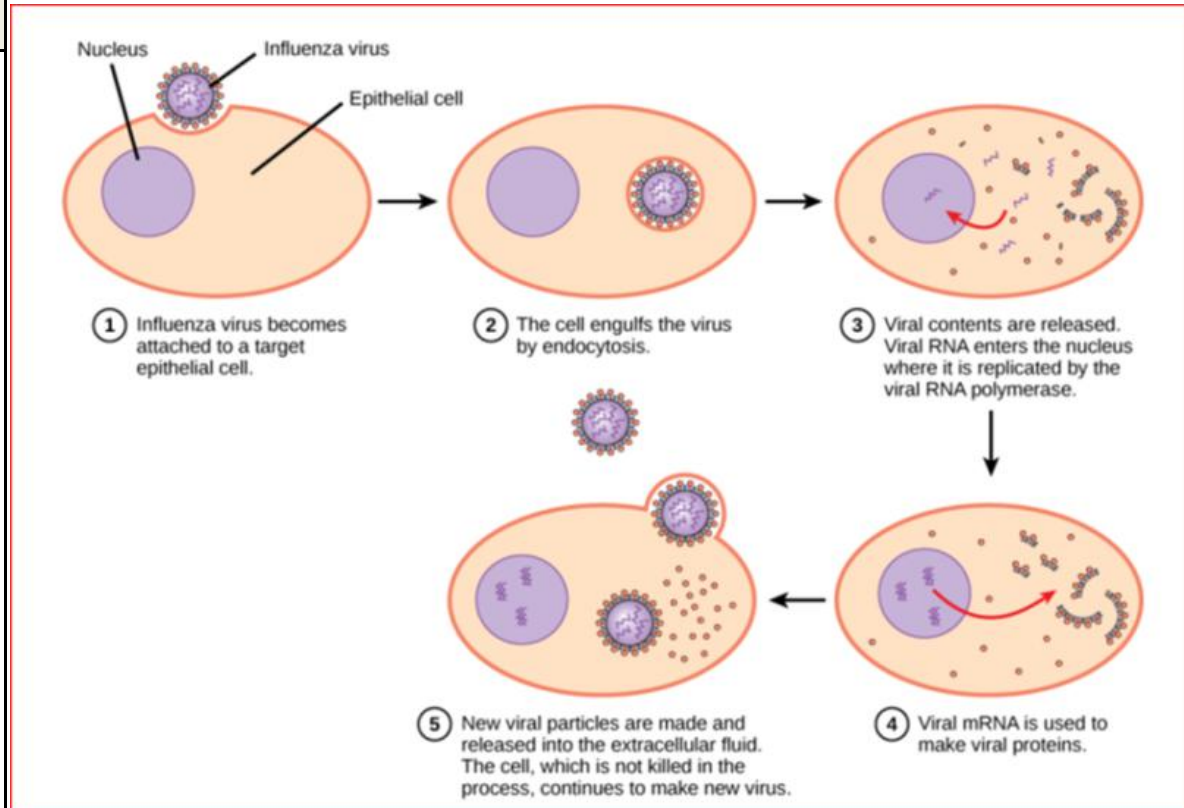

VIRUS CÚM

(*Influenza virus*)

SINH BỆNH HỌC

- Hemagglutinin
- Neuraminidase
- Đột biến KN từ từ
- Đột biến KN đột ngột
- Tái tổ hợp di truyền

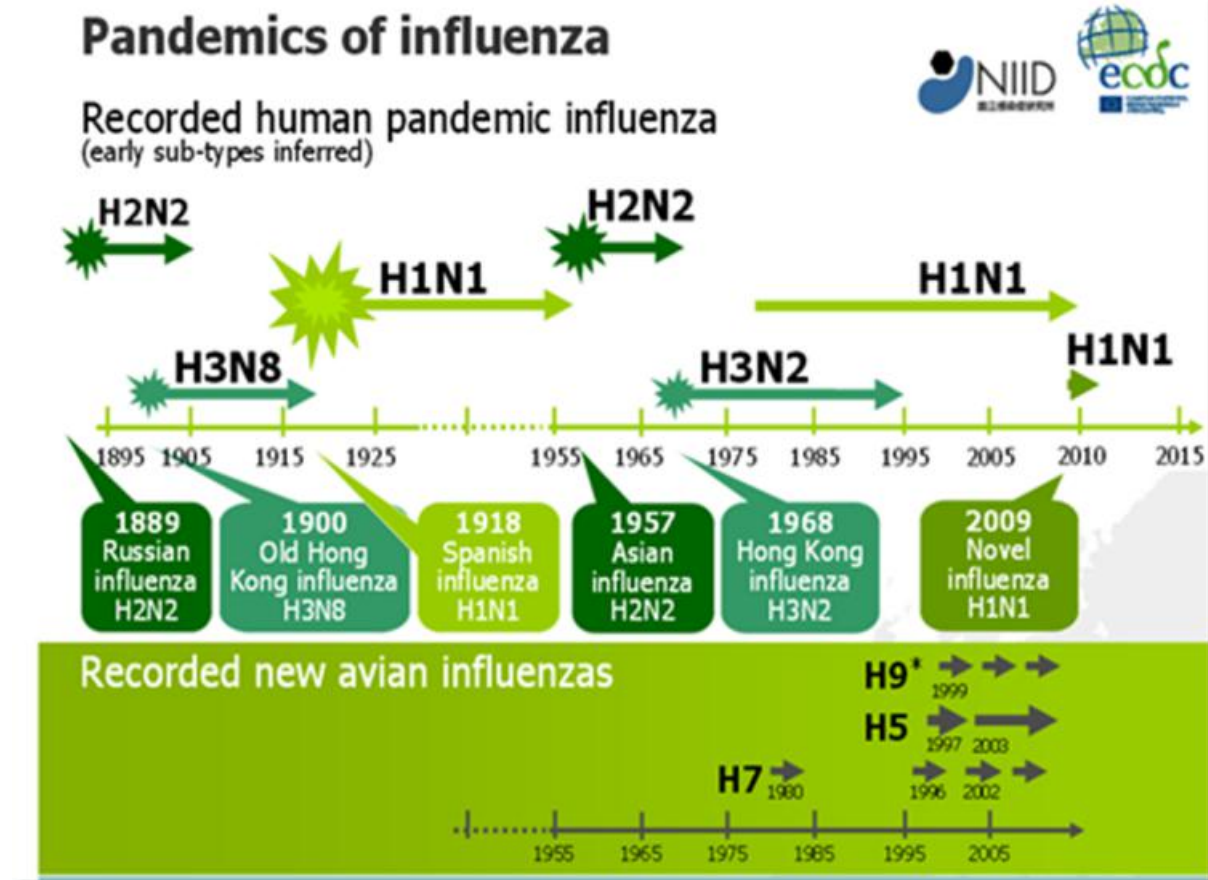

VIRUS CÚM

(*Influenza virus*)

DỊCH TỄ HỌC

- Bệnh cúm C nhẹ
- Bệnh cúm B đôi khi gây dịch
- Bệnh cúm A có thể gây đại dịch

VIRUS CÚM

(Influenza virus)

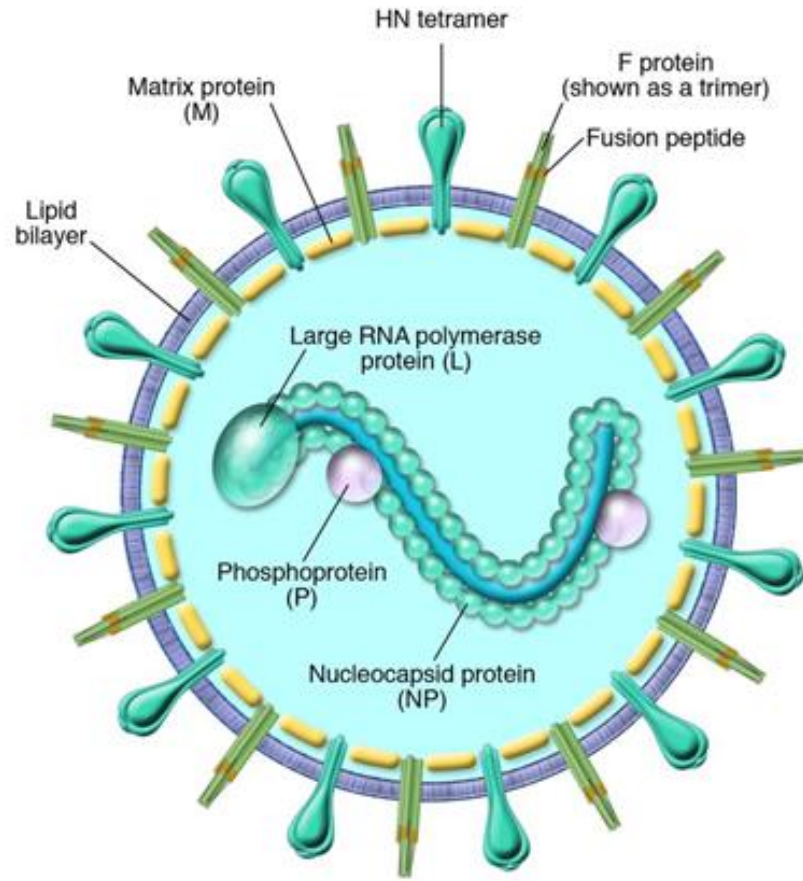
CHẨN ĐOÁN VI SINH	PHÒNG BỆNH	ĐIỀU TRỊ
- Nuôi cấy tế bào - PU' ngăn ngưng kết hồng cầu - MD huỳnh quang - ELISA - PCR	Vaccine	Amantadine Rimantadine

VIRUS Á CÚM

(Parainfluenza virus)

CẤU TRÚC

- Hình cầu, 150-250nm
- Capsid xoắn ốc
- 6 protein cấu trúc
- Nhân ARN
- Có màng bọc

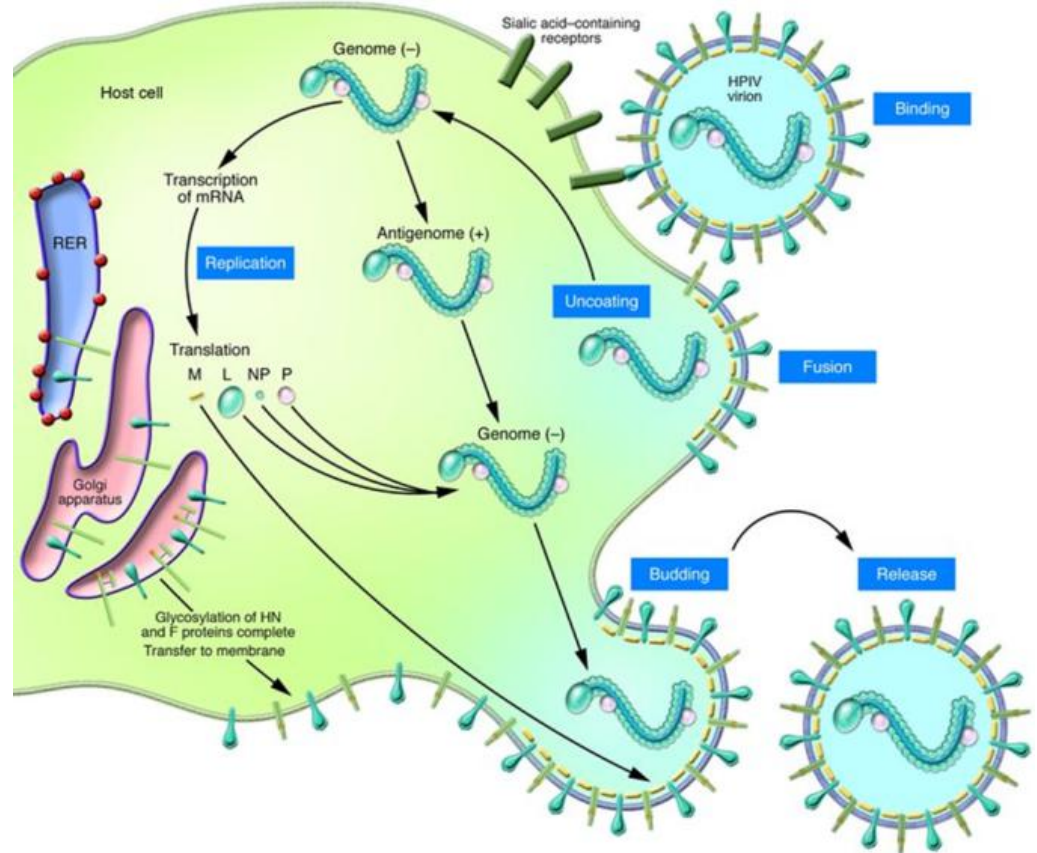

VIRUS Á CÚM

(*Parainfluenza virus*)

SINH BỆNH HỌC

- Hemagglutinin
- Neuraminidase
- Protein F hòa màng
- Hemolysin
- KN có tính ổn định

VIRUS Á CÚM

(Parainfluenza virus)

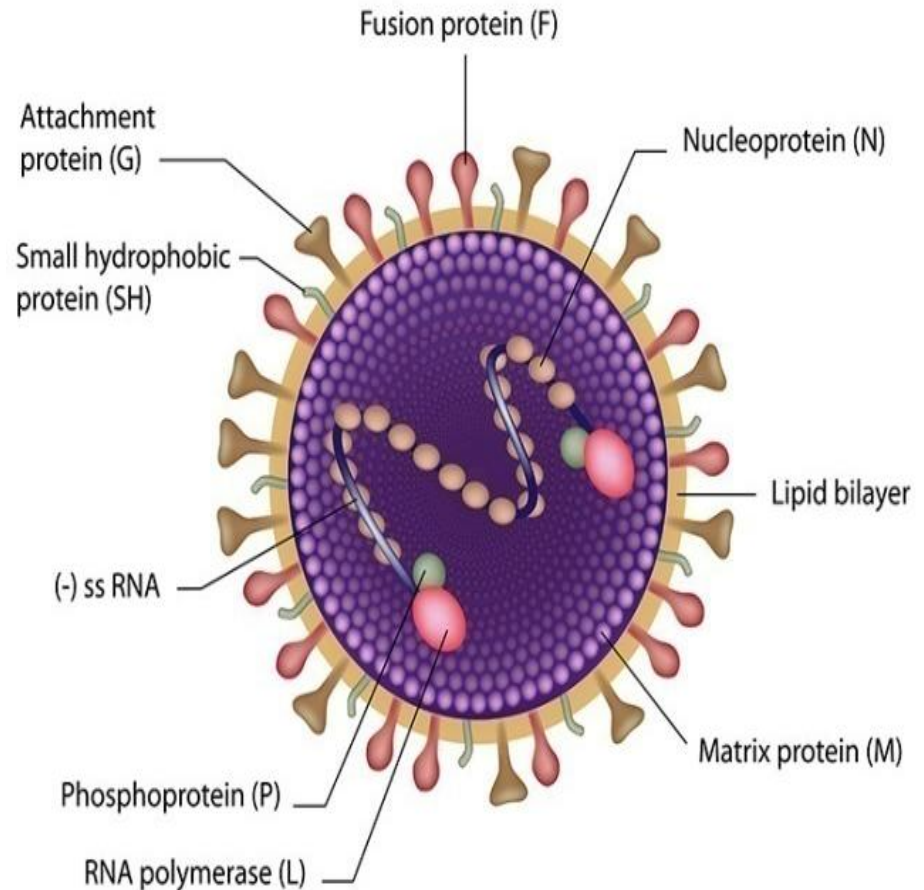
DỊCH TỄ HỌC	CHẨN ĐOÁN VI SINH	PHÒNG BỆNH	ĐIỀU TRỊ
- 4 typ - Typ 3 thường gặp nhất, trẻ em - Không gây dịch	- Nuôi cấy tế bào - PU' ngăn ngưng kết hồng cầu - MD huỳnh quang - ELISA - PCR	Chưa có vaccine	Ribavirin

VIRUS HÔ HẤP HỢP BÀO

(Respiratory Syncytial Virus)

CẤU TRÚC

- Hình cầu
- 100-300nm
- Capsid xoắn ốc
- 10 protein cấu trúc
- Nhân ARN
- Có màng bọc

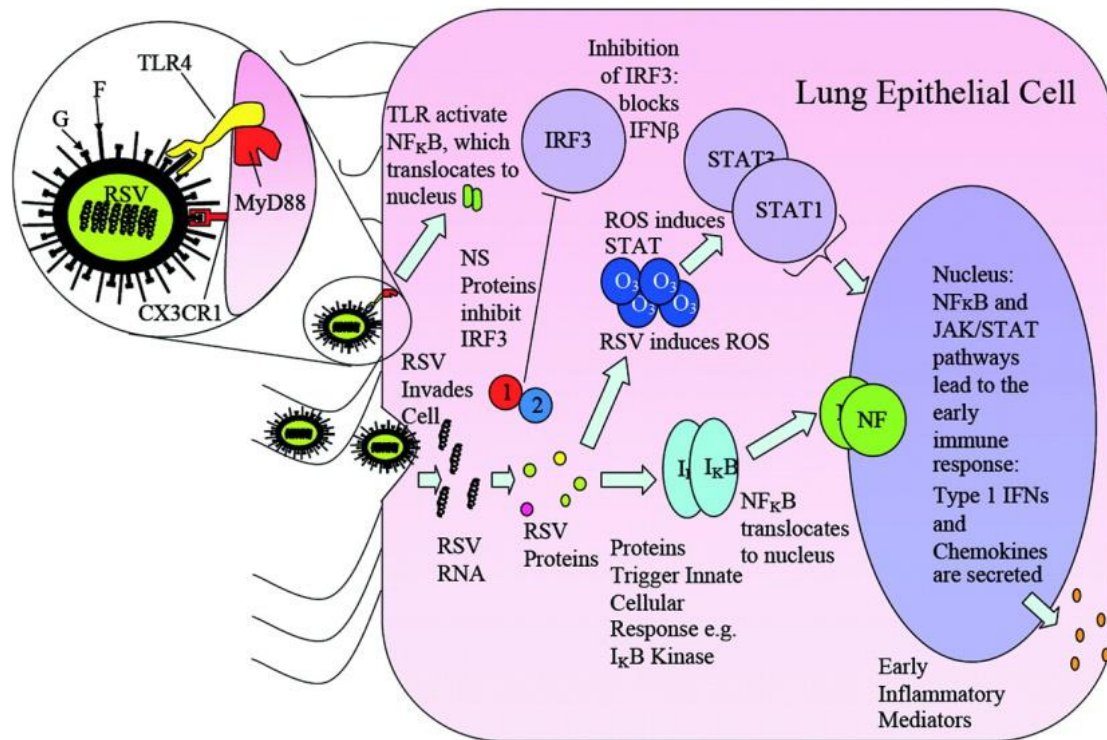

VIRUS HÔ HẤP HỢP BÀO

(Respiratory Syncytial Virus)

SINH BỆNH HỌC

Hemagglutinin (-)
Neuraminidase (-)
-Tạo thành các hợp bào
-Protein F hòa màng

VIRUS HÔ HẤP HỢP BÀO

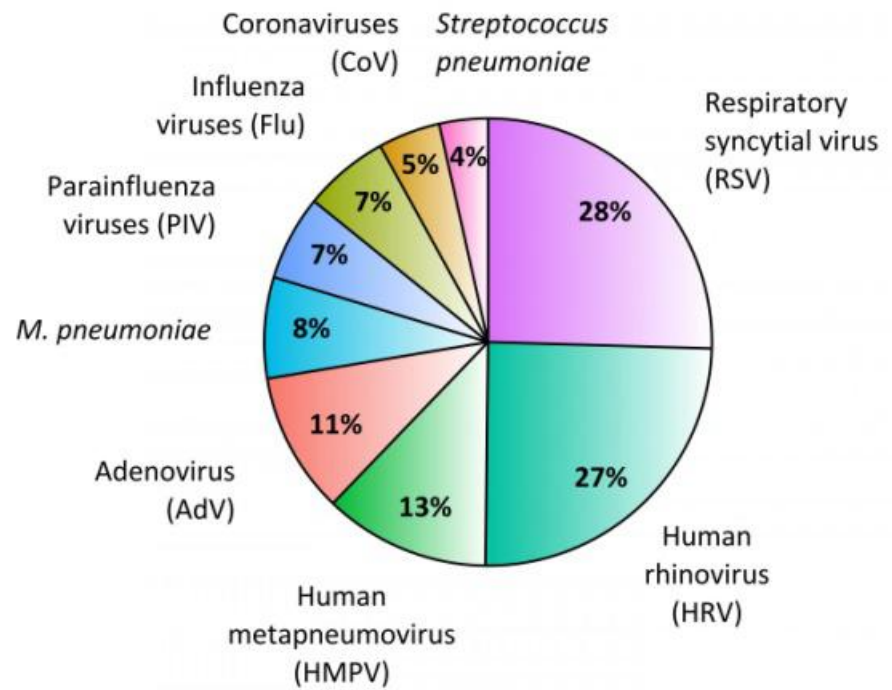
(*Respiratory Syncytial Virus*)

DỊCH TỄ HỌC

$\frac{1}{2}$ case VTPQ

$\frac{1}{4}$ case VP ở trẻ em

The most commonly identified pathogens among children hospitalized with pneumonia in the EPIC study

VIRUS HÔ HẤP HỢP BÀO

(Respiratory Syncytial Virus)

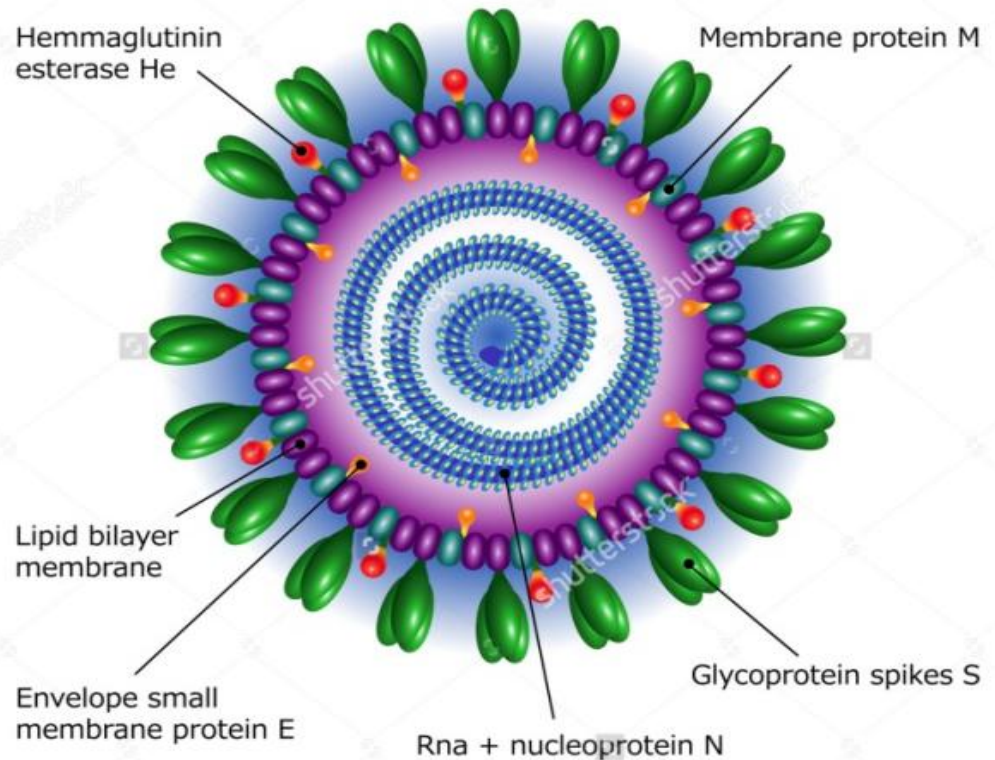
CHẨN ĐOÁN VI SINH	PHÒNG BỆNH	ĐIỀU TRỊ
-Nuôi cấy tế bào - MD huỳnh quang - ELISA - PCR	Chưa có vaccine	Ribavirin KT đơn dòng

VIRUS CORONA

(Corona virus)

CẤU TRÚC

- Hình cầu
- 120-160nm
- Capsid xoắn ốc
- 4 protein cấu trúc
- Nhân ARN
- Có màng bọc

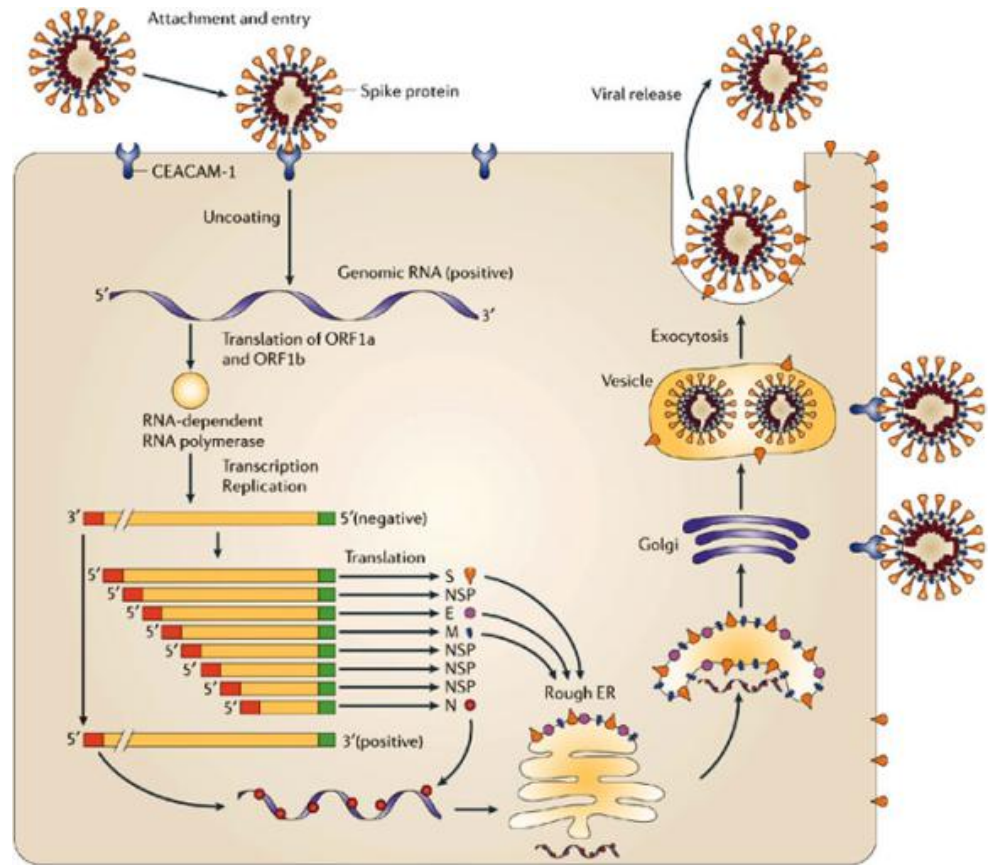

VIRUS CORONA

(Corona virus)

SINH BỆNH HỌC

- Protein S hòa màng VR-KC
- Nảy chồi xuyên qua hệ lưới nội sinh chất

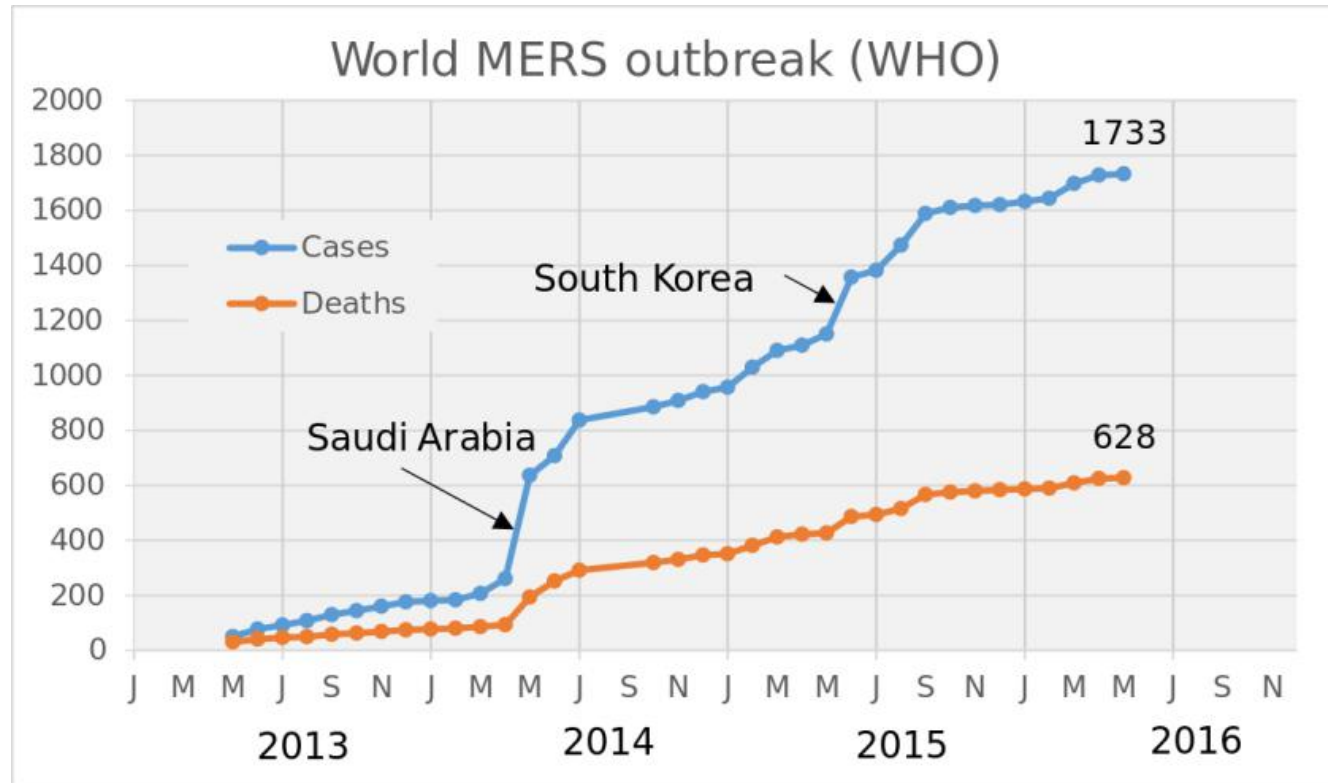

VIRUS CORONA

(*Corona virus*)

DỊCH TỄ HỌC

- Dịch SARS
- Dịch MERS

VIRUS CORONA

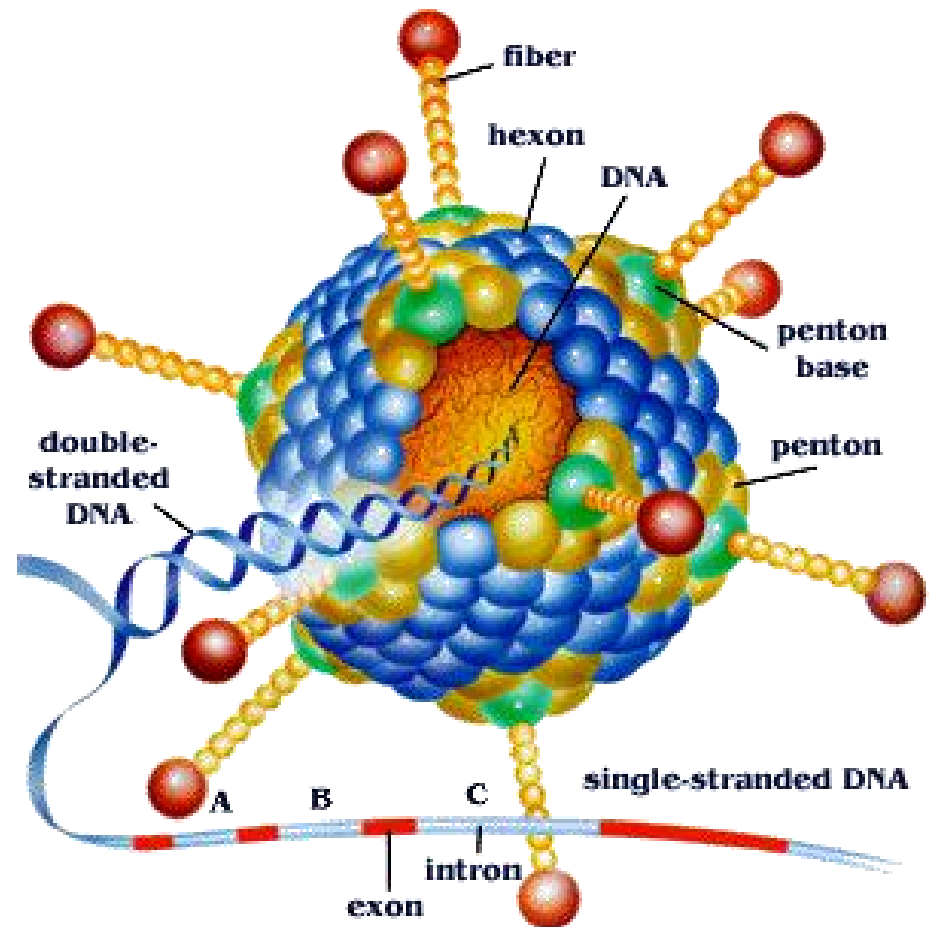
(Corona virus)

CHẨN ĐOÁN VI SINH	PHÒNG BỆNH	ĐIỀU TRỊ
-Nuôi cấy tế bào - MD huỳnh quang - ELISA - PCR	Chưa có vaccine	-Thuốc kháng virus phổ rộng -Interferon

VIRUS ADENO (Adeno Virus)

CẤU TRÚC

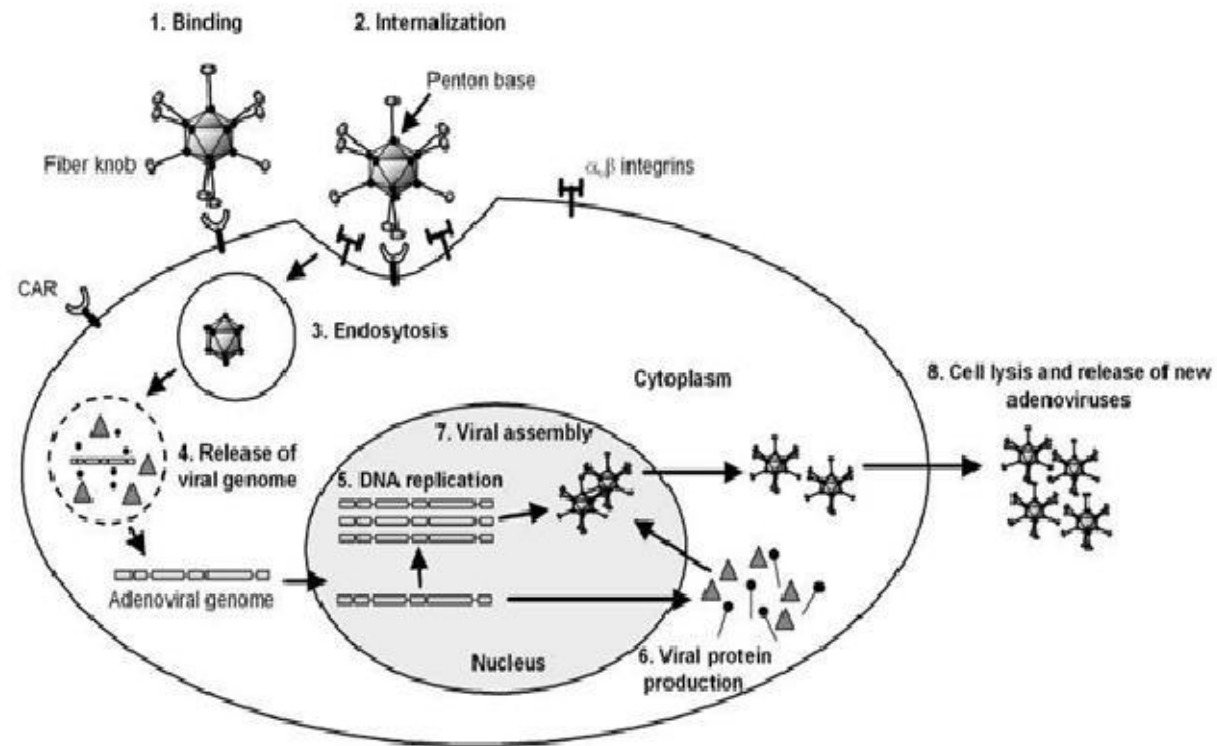
- Hình cầu
- 80-110nm
- Capsid có 252 capsomere
- Nhân ADN
- Không có màng bọc

VIRUS ADENO (Adeno Virus)

SINH BỆNH HỌC

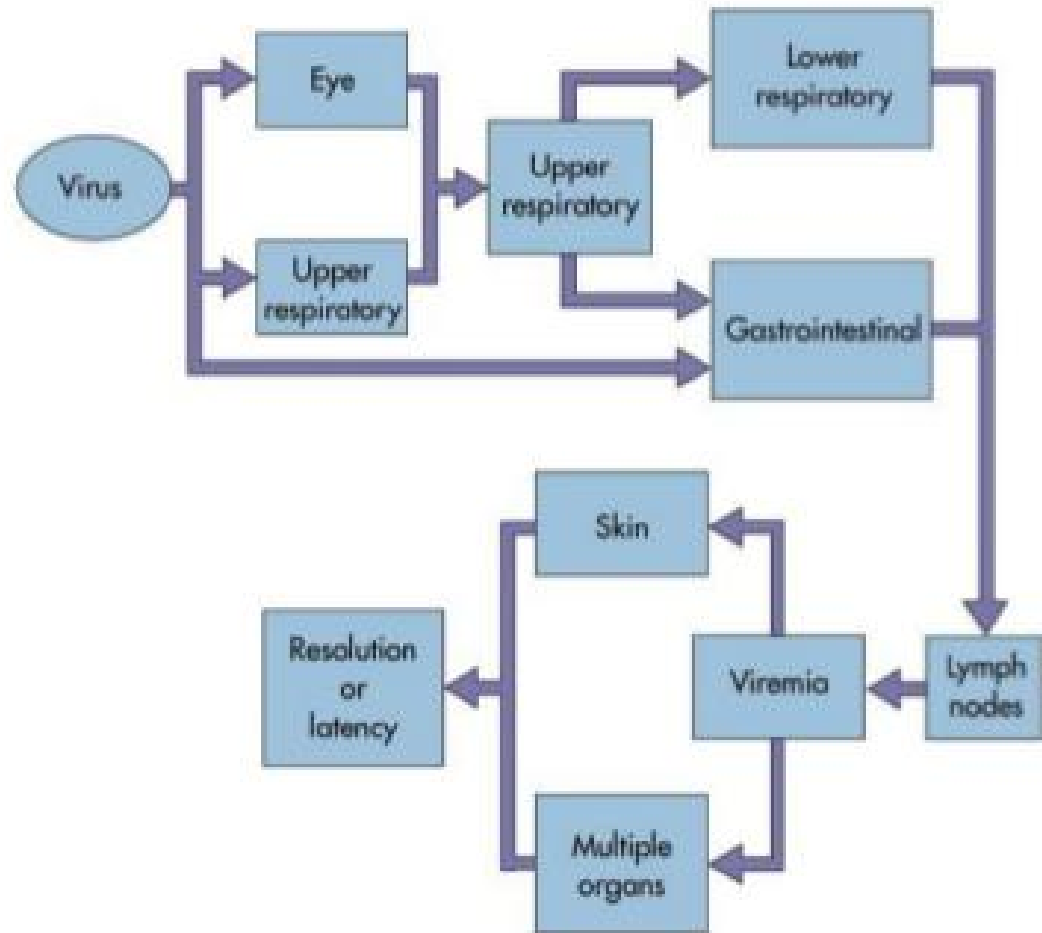
- Bệnh đường hô hấp
- Viêm nhiễm ở mắt
- Bệnh đường tiêu hóa
- Bệnh khác

VIRUS ADENO (Adeno Virus)

DỊCH TỄ HỌC

-Lây qua
đường phân-
miệng, hô hấp
- Mùa hè

VIRUS ADENO

(Adeno Virus)

CHẨN ĐOÁN VI SINH	PHÒNG BỆNH	ĐIỀU TRỊ
-Nuôi cấy tế bào -PU' ngăn ngưng kết hồng cầu - MD huỳnh quang - ELISA - PCR	Vaccine (quân đội)	-Hỗ trợ -Cidofovir -Globulin MD

KẾT LUẬN

1. Các virus gây bệnh hô hấp thường gặp là: *Influenza virus, parainfluenza virus, respiratory syncytial virus, corona virus, adenovirus.*
2. Phương pháp chẩn đoán vi sinh gồm nuôi cấy tế bào, miễn dịch học, sinh học phân tử.
3. Một số virus đã có phòng ngừa bằng vaccine
4. Điều trị bằng thuốc kháng virus và globulin miễn dịch

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Cao Minh Nga (2016), “*Virus y học*”, NXB Y học, trang 68-92, 111-122.
2. Robert W. Bauman, “*Microbiology with disease by body system*”, 4th Edition, p.677-714
3. Marjorie Kelly Cowan , *Microbiology – a systems approach*, 4th Edition, p.622-659

Thanks for your attention!

Mọi ý kiến đóng góp và câu hỏi thắc mắc xin liên hệ qua email: lethianhphucnhi2909@gmail.com

